

Uppföljning av Nackas miljöprogramms utfall 2018

Introduktion

Nacka kommun antog under 2016 ett lokalt miljöprogram med indikatorer och målnivåer för att följa utvecklingen av kommunens miljömål. Av de sexton nationella miljömålen har Nacka kommun valt ut sex områden som är mest angelägna att förbättra för att kunna skapa attraktiva livsmiljöer vilket är kommunens övergripande mål.

Syftet med miljöuppföljningen är att genom beslutade indikatorer följa upp hur arbetet för att nå miljömålen fortlöper. Varje år följs målarbetet upp av kommunstyrelsen och redovisas i kommunens årsredovisning. För att arbetet ska kunna anpassas utefter de förutsättningar som finns i kommunen utvärderas miljömålen årligen och revideras vid behov. Samarbete mellan kommunens egna verksamheter, företag och invånare i Nacka är grunden till ett bra miljömålsarbete.

I detta dokument görs en genomgång av respektive miljömål, dess indikatorer och trend.

Uppdaterade resultat för alla indikatorer kan alltid följas på webben på www.nacka.se/miljobarometern. För varje indikator finns också, under diagrammet eller tabellen, en kommentar som bygger på de värden som idag finns om ämnet.

Innehållsförteckning

Introduktion	2
Sammanfattning	4
Begränsad klimatpåverkan	6
Frisk luft.....	11
Giftfri miljö.....	13
Rent vatten.....	17
God bebyggd miljö	20
Ett rikt växt- och djurliv.....	23

Sammanfattning

Nacka är en av Sveriges högst rankade miljökommuner. 2016 antog kommunen ett miljöprogram med sex lokala miljömål som följs upp varje år. Resultaten från 2018 visar att målen begränsad klimatpåverkan samt frisk luft nästan uppnått de ambitiösa målnivåerna.

Nacka kommun har sex lokala miljömål. Två av målen, begränsad klimatpåverkan samt frisk luft, bedöms kunna nå uppsatta målnivåer. Däremot kommer de fyra målen: giftfri miljö, rent vatten, god bebyggd miljö samt ett rikt växt- och djurliv, att behöva prioriteras ytterligare för att kunna nå målen.

Under året klättrade Nacka från placeringen 16 till 8 i Aktuell Hållbarhets miljörankning som omfattar Sveriges samtliga 290 kommuner. Nacka emitterade även sin första gröna obligation. Det är ett sätt att föra samman investerare som har hållbarhetsambitioner med miljöprojekt som behöver finansiering.

Sedan miljöprogrammets lansering 2016, har Nacka delat ut ett årligt miljöpris med olika teman. Årets pris hade temat hållbart byggande och delades ut till två vinnare: Kjell Eriksson som hjälper grannar att tillsammans investera i solceller samt Fredrik Fagerberg, Propio fastigheter, och Daniel Fagerberg, Strombro building workshops, som byggt energi- och klimatsmarta hus i Tollare.

Begränsad klimatpåverkan

Utsläppen av växthusgaser från trafik, bebyggelse och industri minskar. Delmålet för utsläpp av växthusgaser från vägtrafik är uppnått, detsamma gäller utsläpp av växthusgaser från energianvändningen i bebyggelse. Även klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp samt energianvändning i kommunens egna byggnader har minskat under året. Utfallen visar på att utvecklingen går åt rätt håll men att den behöver intensifieras för att de uppsatta målen ska nås.

Frisk luft

Halter av partiklar och andra luftföroreningar som uppmätts vid skolor och förskolor ligger på låga nivåer. Fler väljer att cykla, och målnivån för 2020 är redan uppnådd: 10 procent av alla resor i högtrafik ska ske med cykel. Cyklandet motsvarar 7,9 passager/invånare vilket innebär att målet för 2030 är lite mer än halvvägs uppnått. Antalet resenärer i kollektivtrafiken har varit konstant de senaste tio åren men beräknas öka när tunnelbanan kommer till Nacka samtidigt som det blir fler busslinjer.

Giftfri miljö

Saneringen av markföroreningar i kommunen fortsätter. Arbetet drivs på främst genom stadsutvecklingen som pågår på många platser i Nacka. Saneringsarbetet bör utvecklas ytterligare om målnivåerna ska nås. Andelen ekologisk mat och miljömärkta varor som köps in av kommunen har ökat.

Uppföljningen av giftfria förskolor visar att i stort sett alla rensat bland kemiska produkter och pysselmateriel, men fler områden återstår. Arbetet med att inventera och åtgärda farliga ämnen på skolor, lekplatser och idrottsanläggningar bör öka om målnivåerna ska nås.

Rent vatten

Arbetet med att säkerställa hög vattenkvalitet i sjöar och hav fortsätter. Fler sjöar har god status när det gäller övergödning, jämfört med 2017. Tack vare utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp i kommunens förnyelseområden minskade antalet enskilda avlopp jämfört med förra året.

God bebyggd miljö

Arbetet med att skapa en god bebyggd miljö är prioriterat eftersom Nacka planerar för tillväxt de kommande åren. I dagsläget bor 88,5 procent av Nackaborna i bostäder med god ljudmiljö inomhus.

Under 2018 tillkom två nya indikatorer i miljöprogrammet för att mäta andelen mark- och exploateringsavtal som tillämpar grönytefaktorn. Grönytefaktorn anger hur stor kvot av en fastighets yta som ska innehålla gröna värden. Målsättningen är bland annat att skapa förutsättningar för rekreation samt fördröjning och rening av dagvatten. Uppföljning och analys planeras under 2019. Fler Nackabor har högst 1 kilometers gångavstånd till ett större fritidsområde. Analysen av andelen invånare med högst 300 meter gångavstånd till grönområde eller park har inte påbörjats vilket gör att målet för 2018 inte uppnåtts.

Begränsad klimatpåverkan

Nacka ska bidra till att minska den globala klimatpåverkan genom att sänka sina direkta och indirekta utsläpp av växthusgaser.

Strategiska mål:

Nacka bidrar till minskad klimatpåverkan genom att stärka sitt arbete inom områdena:

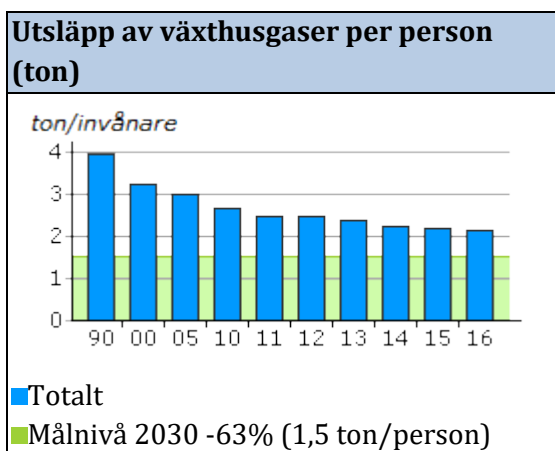
1. Transporter och resor
2. Energieffektivisering
3. Konsumtion

Nacka kommuns klimatpåverkan redovisar analyser och prognoser för växthusgaser som kan knytas till Nacka.

Inom miljömålet begränsad klimatpåverkan går utsläppen ner för samtliga indikatorer som redovisar utsläpp av växthusgaser.

Under 2018 beslutades en ny indikator ingå under miljömålen, andelen armaturer i kommunens gatubelysning som är utbytt till energisnåla alternativ. Den tidigare satta avfallsindikatorn formulerades om och mäter nu andelen matavfall som skickas till biologisk behandling utifrån nationella definitioner.

Indikator 1.1

Datakälla: Nationella emissionsdatabasen, SCB

Indikatorn visar utsläpp av växthusgaser inom Nackas geografiska område. Här ingår utsläpp från el- och fjärrvärmeanvändning, övrig uppvärmning, transporter, industri, produktanvändning, jordbruk samt behandling av avloppsvatten. Utsläpp från elanvändningen beräknas med utsläppsvärden för nordisk produktionsmix. Utsläppen från resor utanför kommungränsen ingår inte, inte heller utsläpp från varor och livsmedel som producerats utanför kommunen.

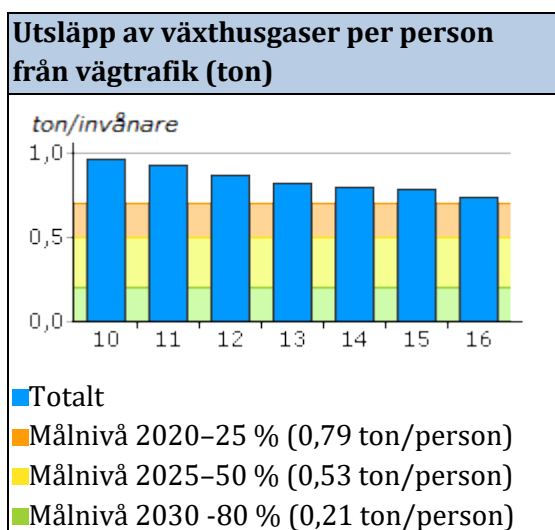
Det uppsatta målet för 2030 är i linje med uppsatta nationella mål om att sänka utsläppen med 63 procent till 2030 med 1990 som basår.

Kommentar

Indikatorn uppdateras årligen men har en fördröjning över två år, vilket innebär att den analys som redovisas är för 2016. Utsläppen av växthusgaser har minskat med nästan 45 procent sedan 1990 vilket är bättre än den uppsatta målutvecklingen. Minskningen har främst skett inom energisektorn men även inom vägtrafiken har utsläppen minskat.

Flera åtgärder sker i kommunen som kan påverka utvecklingen av indikatorn, där ett samarbetsprojekt med startupbolaget Deedster har en förhoppning att minska Nackabornas konsumtion genom kunskapshöjning via en app. Data till indikatorn hämtas från nationella emissionsdatabasen.

Indikator 1.2

Datakälla: Nationella emissionsdatabasen

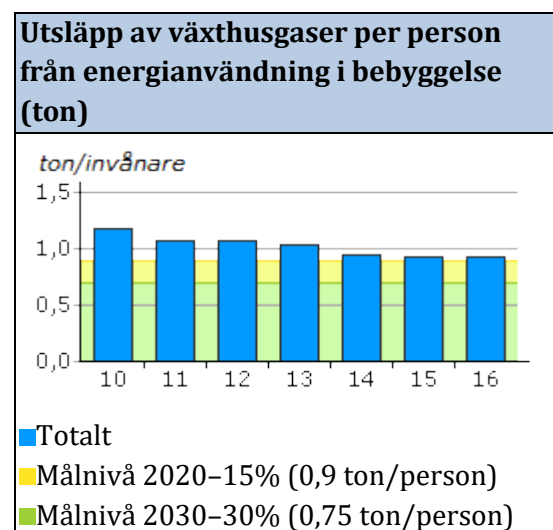
Indikatorn visar växthusgasutsläpp från vägtrafiken i Nacka. Här ingår personbilar, lastbilar och bussar samt moped och motorcykel. Av de totala koldioxidutsläppen i Sverige kommer cirka 30 procent från vägtransportsektorn. (Naturvårdsverket)

Kommentar

Utsläppen från vägtrafiken har minskat med 25 procent sedan 2010 och delmålet uppsatt för 2020 är uppnått. Minskningen har främst skett inom personbilar men även sektorn tunga lastbilar har minskat.

Data till indikatorn hämtas från nationella emissionsdatabasen. För enskilda kommuner är statistiken relativt osäker och bör tolkas med viss försiktighet. Emissionsdatabasen uppdateras årligen, även historiska utsläppsvärden uppdateras eftersom utsläppsberäkningarna utvecklas och förbättras kontinuerligt.

Indikator 1.3

Datakälla: SCB och Nationella emissionsdatabasen

Indikatorn visar utsläpp av växthusgaser per invånare från energianvändning i bebyggelsen i Nacka. Här ingår el (inom bebyggelsen) och fjärrvärme samt egen uppvärmning av kommersiella och offentliga lokaler samt bostäder. Fortsätter utvecklingen i samma takt som nu finns det en stor chans att målet för 2030 nås. Utsläpp från elanvändningen beräknas med utsläppsvärden för nordisk produktionsmix.

Kommentar

Utsläppen från bebyggelsen har minskat med 15 procent sedan 2011 vilket innebär att delmålet satt för 2020 är uppnått. Minskningen beror främst lägre användning samt utsläpp ifrån fjärrvärmen. Data till indikatorn hämtas från SCB samt nationella emissionsdatabasen. För enskilda kommuner är statistiken relativt osäker och bör tolkas med viss försiktighet. Emissionsdatabasen uppdateras årligen, även historiska utsläppsvärden uppdateras eftersom utsläppsberäkningarna utvecklas och förbättras kontinuerligt.

Indikator.1.4

Klimatpåverkan från konsumtion

Inget diagram tillgängligt.

Datakälla: Enkät

Indikatorn syftar till att åskådliggöra klimatpåverkan från konsumtion i Nacka kommun.

I en undersökning 2018 beställd av Nacka vatten och avfall skickades enkäter ut som besvarades av ca 400–450 nackabor.

Undersökningen från 2018 visade bland annat att:

- 61 % var positivt inställda till att ändra sitt levnadssätt för att minimera avfallsmängderna, exempelvis sitt matavfall,
- 52 % styr mycket av sin konsumtion mot en ökad återanvändning,
- 75 % undviker att slänga mat (tex fryser in, anpassar inköp, slänger inte oförstörd mat som datumutmärkningen gått ut på),
- 55 % undviker att använda/köpa nya plastpåsar för matvaror i livsmedelsaffärer,
- 92% anser att det är sannolikt att sälja/lämna in begagnade saker (tex möbler, kläder),
- 42% anser att det är sannolikt att de kan köpa begagnade saker (tex möbler, kläder),
- 18% köper inte begagnade saker (tex möbler, kläder),
- 37% har fått en mer negativ attityd till kolsyrat/neutralt vatten på flaska senaste året,
- 66% sparar på vattnet för att vattnen ses som en naturresurs som man behöver vara rädd om.

I en tidigare undersökning genomförd 2016 intervjuades 1000 nackabor om sina konsumtionsvanor och attityder till klimatfrågan.

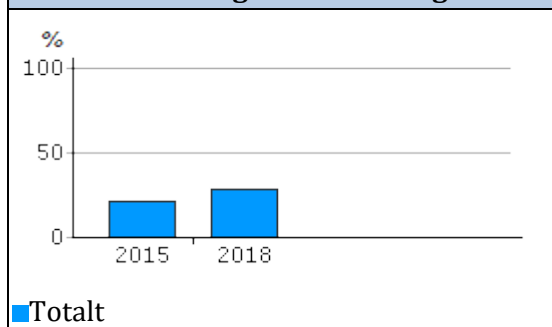
2016 visade undersökningen bland annat att - 87 procent tror att de som bor i Nacka själva kan göra något för att bromsa klimatförändringarna,

- 7 av 10 har flugit minst en gång under de senaste 12 månaderna, de allra flesta inom Europa,
- 9 av 10 ser sig själva som klimatmedvetna,
- 8 av 10 har egen bil,
- 8 av 10 äter kött varje vecka,
- 77 procent använder bil varje vecka för att handla, 37 procent använder bil för att åka till och från arbetet eller skolan,
- 43 procent anser att det är deras invanda beteenden som hindrar dem från att leva mer klimatvänligt
- 14 procent anser att de saknar information om hur deras påverkan kan minskas.

Genom att undersökningarna som genomförts är urvalsundersökningar finns en viss statistisk osäkerhet i resultaten. Många respondenter tenderar att överrapportera positiva beteenden, attityder och värderingar.

Indikator 1.5

Andel av uppkommet matavfall som skickas till biologisk behandling

Datakälla: AvfallWeb

Indikatorn mäter procentandelen matavfall som skickas till biologisk behandling. Den biologiska behandlingen av matavfall sker genom kompostering eller rötning. Vid kompostering tas växtnäringen tillvara medan energin avgår i form av värme. Vid rötning bryts det organiska matavfallet ner och under processen framställs biogas som sedan huvudsakligen används som fordonsgas. Rötresten som bildas kan

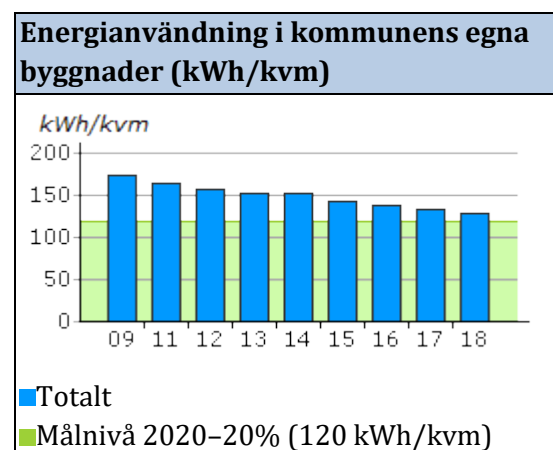
utnyttjas som gödningsmedel. Detta innebär att både energi och växtnäring kan tas tillvara vid rötning. Matavfallssortering bidrar till minskad klimatpåverkan och målet följs upp såväl lokalt som nationellt.

Kommentar

Matavfallsinsamlingen har ökat sedan 2015. I dagsläget finns inga målnivåer definierade. Målnivåer för indikatorn förväntas komma under 2019.

Under 2018 ökade utsorteringen av matavfall i Nacka från 25 till 28,6 procent. Det vill säga över 400 ton mer insamlat matavfall som gick till biogas och biogödsel. Det nationella målet är att 50 procent av matavfallet ska samlas in år 2020.

Indikator 1.6a

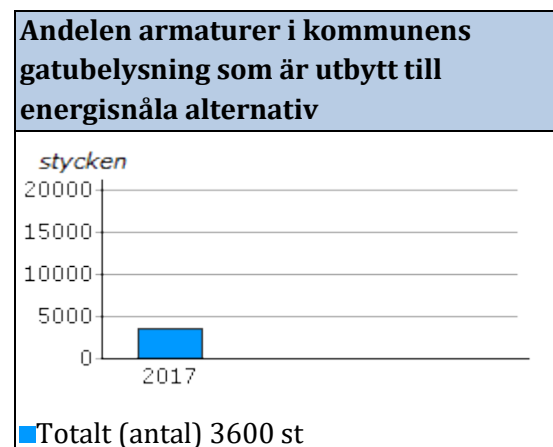
Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn visar hur mycket energi som går åt i de byggnader som kommunen äger.

Kommentar

Energianvändning i kommunens egna byggnader har minskat från 153 till 128,2 kilowattimmar per kvadratmeter mellan 2014 och 2018. Enligt enheten för fastighetsförvaltning plan för energieffektivisering av byggnaderna kommer målet om 120 kilowattimmar per kvadratmeter att nås till 2020.

Indikator 1.6b

Datakälla: Nacka kommun

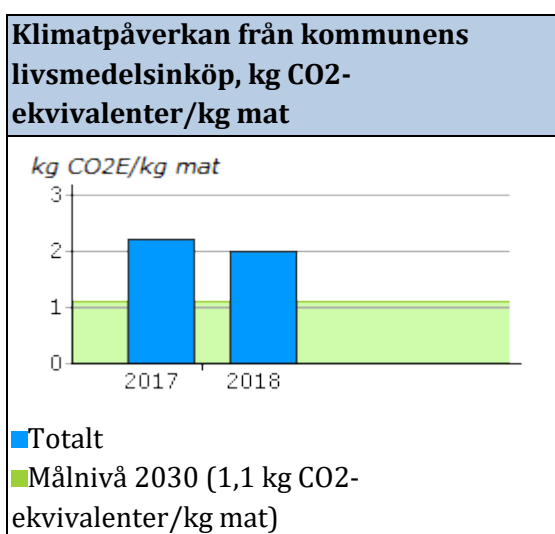
Hela 90 procent av belysningens miljöpåverkan kommer från energiförbrukningen.

Ett sätt för att minska energianvändningen för belysning är dels genom att minska tiden som belysningen används och genom att använda energieffektiva lampor. En energisnål lampa är ungefär fem gånger effektivare än en glödlampa och har ungefär 50 gånger längre livslängd

Kommentar

Under 2017 beräknades ca 3600 armaturer vara utbytta till energisnåla alternativ av totalt ca 18 000.

Indikator 1.7

Datakälla: Nacka kommun, program för beräkning av livsmedels klimatpåverkan

Produktion av livsmedel är en stor källa till klimatpåverkande utsläpp, och trenden är att de ökar. Kommunen har under 2017 köpt in ett system som kan räkna om inköpsdata till klimatpåverkan. Med hjälp av det kan klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp mätas och återkoppling kan ges till respektive verksamhet. Indikatorn kompletterar bilden av miljöpåverkan från kommunens livsmedelsinköp (3,5, Andel ekologisk mat).

Kommentar

Det nya upphandlings- och uppföljningssystemet Hantera Livs har möjliggjort att ta fram data på klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp. Det genomsnittliga värdet för 2018 års livsmedelsinköp för kommuners verksamheter var 2 kg CO₂-ekvivalenter/kg mat. Under 2018 beslutades ett mål om att nå 1,1 kg CO₂-ekvivalenter/kg mat till 2030 för att minska klimatpåverkan från livsmedelsinköp. Förslaget till målnivån är uträknat från WWF One Planet plate som satt 0,5 kg CO₂-ekvivalenter/kg mat som maxgräns per måltid, som räknades om till per kilo livsmedel utifrån livsmedelsverkets referensportion.

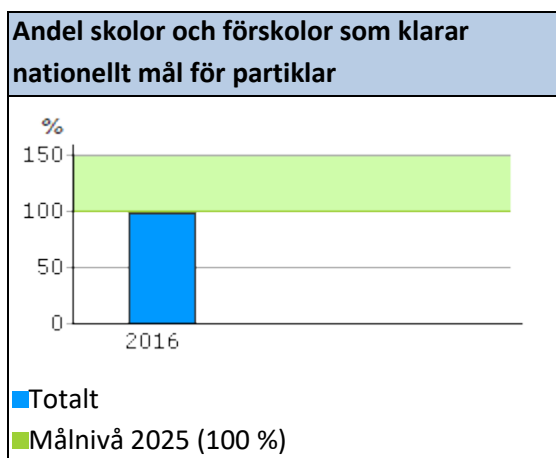
Frisk luft

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Strategiska mål:

- Lägre halter av partiklar i luften.
- Lägre halter av kvävedioxid i luften.
- Minskade utsläpp av flyktiga organiska kolväten.

Indikator 2.1a

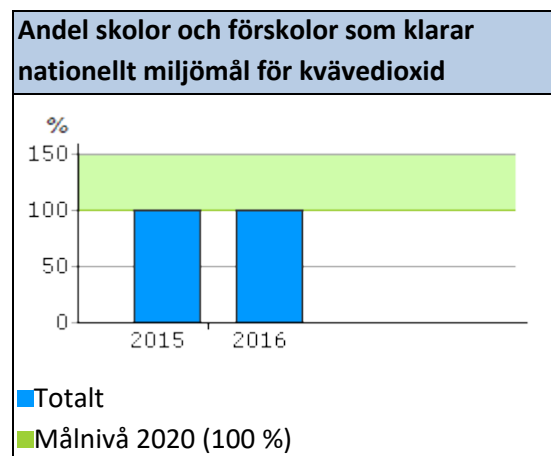
Datakälla: SLB (Stockholms Luft- och Bulleranalys)

Indikatorn visar andelen skolor och förskolor där utomhusluften klarar nationellt mål för partiklar. Detta innebär att halten av partiklar (PM10) inte överstiger 30 mikrogram per kubikmeter beräknat som ett dygnsmedelvärde.

Kommentar

Den senaste datan från 2016 visar att samtliga skolor och förskolor klarar målnivån för partiklar.

Indikator 2.1b

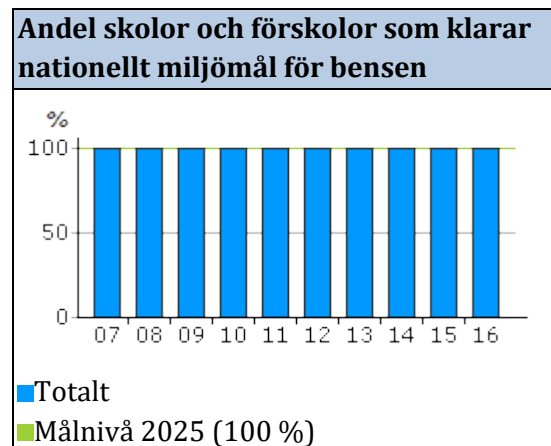
Datakälla: SLB (Stockholm Luft- och Bulleranalys)

Indikatorn visar andel skolor och förskolor där utomhusluften klarar nationellt miljömål för kvävedioxid. Detta innebär att halten av kvävedioxid inte överstiger 20 mikrogram per kubikmeter beräknat som ett årsmedelvärde.

Kommentar

Den senaste datan från 2016 visar att samtliga skolor och förskolor klarar målnivån där utomhusluften för kväveoxid.

Indikator 2.1c

Datakälla: SLB

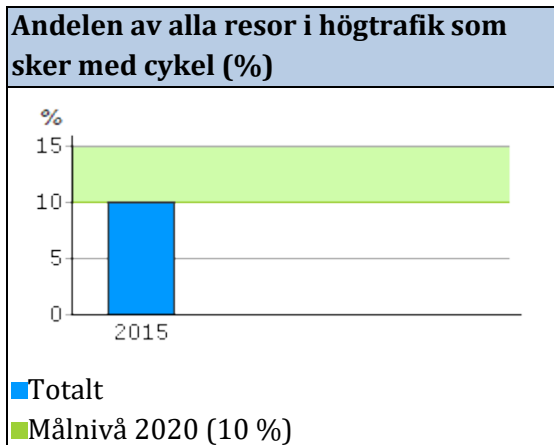
Indikatorn visar andel skolor och förskolor där utomhusluften klarar nationellt miljömål

för bensen. Detta innebär att halten av bensen inte överstiger 1 mikrogram per kubikmeter beräknat som årsmedelvärde.

Kommentar

Den senaste datan från 2016 visar att samtliga skolor och förskolor uppnår det nationella miljömålet för bensen.

Indikator.2.2

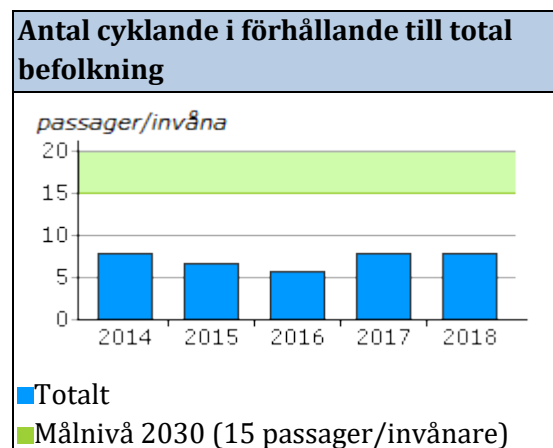
Datakälla: Mätstationer och resvaneundersökning

Indikatorn visar andelen av alla resor i rusningstrafik som sker med cykel.

Kommentar

Resvaneundersökningen som gjordes 2015 visade att 10 procent av andelen resor i högtrafik sker med cykel i Nacka. Mätningen har dock endast mätt resor till arbetet. Undersökningen visade att hela 31 procent åker till och från arbetet med bil och 52 procent åker kollektivt. En ny resvaneundersökning planeras genomföras under 2019 och presenteras våren 2020.

Indikator 2.3

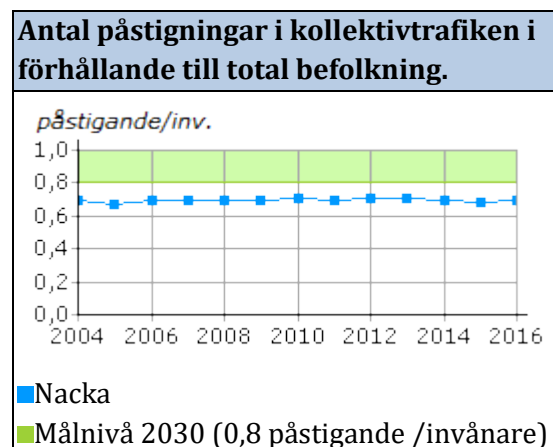
Datakälla: Mätstationer

Indikatorn visar antal cyklande vid vissa mätpunkter i kommunen i förhållande till total befolkning. (antal cykelpassager per invånare). Mätpunkterna är vid Sicklavägen och Skurubron.

Kommentar

Under 2018 är värdet detsamma som det redovisades 2017, 7,9 passager per invånare vid de två mätpunkterna. Vid en räknare vid Sicklavägen visar att cyklingen är som högst uppmätt under maj och augusti månad.

Indikator 2.4

Datakälla: SL (påstigningar), SCB (befolkning)

Indikatorn visar antalet påstigningar i kollektivtrafiken per dygn i Nacka kommun i förhållande till total befolkning (antal påstigningar per invånare). Påstigningar

beräknas för en vanlig vintervardag när kapaciteten i kollektivtrafiken är som störst. En resa kan innebära flera påstigningar om man gör byten i kollektivtrafiken. Antal påstigande inkluderar även resande från andra kommuner som stiger på i Nacka kommun.

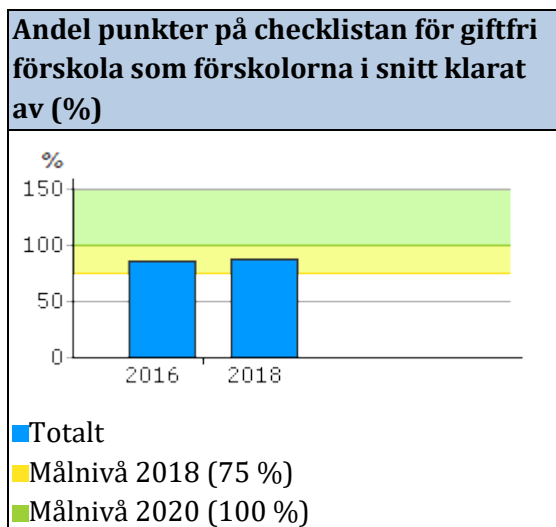
Giftfri miljö

Kemikalieproduktionen i världen har ökat i snabb takt och kemikalier finns idag i de flesta varor. Många kemikalier har bra och värdefulla egenskaper, men många har också negativa effekter på hälsa och miljö. I många fall är kunskapen om kemikaliers hälsoeffekter inte undersökta. Nya kemikalier framställs fortare än lagstiftningen hinner fasa ut farliga ämnen.

Strategiska mål:

- Minskade gifter i barns vardag.
- Inga skadliga utsläpp från förorenade områden.

Indikator 3.1

Datakälla: Nacka kommun

Kommentar

Antalet påstigningar per invånare har legat på en någorlunda konstant nivå de senaste tio åren. Mellan 2013–2015 har totala antalet påstigningar legat på samma nivå men ökade under 2016. Men då även folkmängden har ökat så är antalet påstigningar per invånare i linje med tidigare år.

Checklistan innehåller 27 konkreta åtgärder för att minska förskolebarnens exponering. Indikatorn visar hur stor andel av åtgärderna som har genomförts.

Kommentar

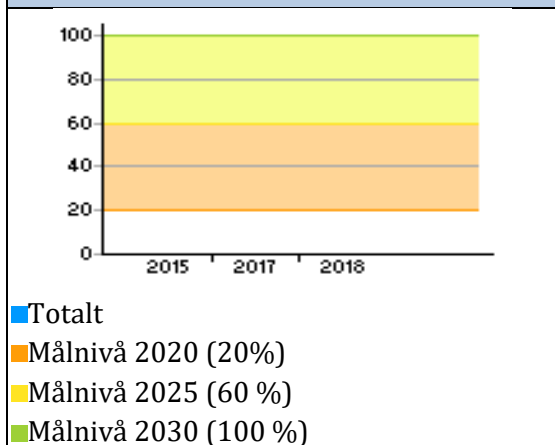
Indikatorn följs upp genom en enkät som skickas till alla förskolor i Nacka. Andelen klarade punkter i checklisten 2018 har ökat något men mycket fler förskolor svarade. Det betyder att resultatet är mer pålitligt och kan ses som ett kvitto på att nästan alla engagerar sig i frågan. Elva förskolor klarade alla punkterna. I stort sett alla har kunnat bocka av att de rensat bland kemiska produkter och pysselmaterial.

Områden där mer återstår är att undvika plast vid tillagning och servering och att se över utemiljöerna. I sin tillsyn av olika slags lokaler prioriterar miljöenheten barnomsorgen. Ett självklart skäl till det är att små barn är särskilt känsliga. Miljöerna de vistas i kan ha effekter på deras hälsa senare i livet. Under 2017 och 2018 har ventilation och städning varit tillsynens fokusområden. Vid kommande tillsynsbesök kommer man att uppmärksamma frågorna om en giftfri förskola.

En möjlig utvecklingsmöjlighet för att få ett säkrare resultat är att införa ett certifieringssystem för förskolor som klarar punkterna för checklisten.

Indikator 3.2

Andel skolor, förskolor, lekplatser och idrottsanläggningar som är inventerade och åtgärdade avseende särskilt farliga ämnen.

Datakälla: Nacka kommun

Särskilt farliga ämnen är ämnen som har egenskaper som kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och i miljön. De kan till exempel vara cancerframkallande, påverkan på arvsanlag, hormonsystem eller påverkan på reproduktionsförmåga. De stannar kvar länge i våra kroppar och i vår omgivning och vissa av dem kan också vara direkt giftiga. Särskilt farliga ämnen omfattas av särskilda regler inom EU men är tillåtna att säljas och ingå i vanliga konsumentprodukter, till exempel i plast.

Kommentar

Arbetet med att inventera och åtgärda förskolor, lekplatser och idrottsanläggningar behöver prioriteras. I dagsläget är alla förskolor inventerade och två åtgärdade vad gäller utomhusmiljön.

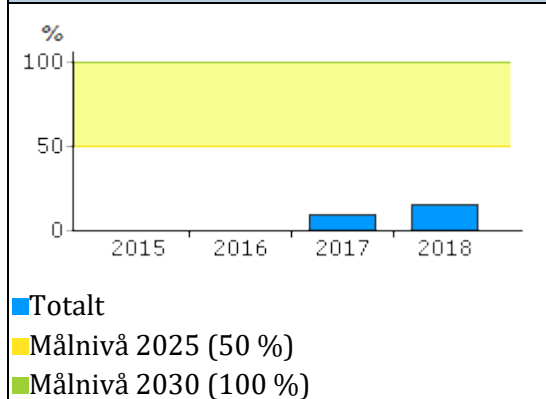
Eftersom det ännu inte finns uppgifter om totala åtgärder enligt indikatorn redovisas ingen siffra för indikatorn.

Ett möjligt utvecklingsförslag är att vid nästa revidering dela upp indikatorn för att enklare få översikt över hur inventeringar och

åtgärder sker inom skolor, förskolor, lekplatser och idrottsanläggningar.

Indikator 3.3

Förorenade markområden som är åtgärdade %

Datakälla: Länsstyrelsen Stockholm och Nacka kommun

Indikatorn visar andelen förorenade markområden i Nacka kommun som är åtgärdade sedan 2015 med branschklass 1 och 2. Branschklass 1 och 2 innebär områden med mycket stor risk till måttlig/stor risk.

Kommentar

Indikatorn som Nacka kommun använder är baserad på antal objekt som finns med bedömd riskklass 1 eller 2, antingen MIFO fas 1–2 eller branschklass oavsett om de är åtgärdade eller ej. Målet är att få dem till klass 3 eller 4 (måttlig-låg risk).

Orsaken är att en åtgärd inte per automatik sänker riskklassningen till låg eller måttlig risk. Som exempel kan ett område med mycket hög risk åtgärdas så att det ”bara” innebär hög risk. En plats kan också åtgärdas så att en specifik risk (t.ex. risken för att människor exponeras) försvinner, utan att riskklassen ändras (t.ex. för att en känslig naturmiljö fortfarande hotas).

I arbetet har man därför inte tagit bort objekt bara för att de står som ”åtgärdade”,

utan jobbat med att utvärdera om genomförda åtgärder gör att föroreningen innebär låg eller måttlig risk.

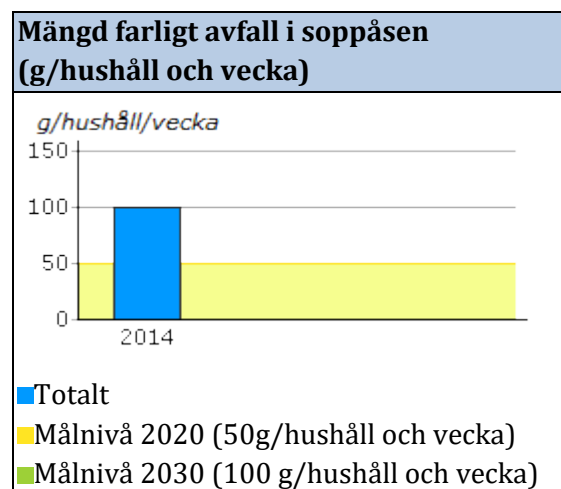
2018 omklassades 11 objekt som rapporterades till miljö- och stadsbyggnadsnämnden. Under 2018 har 2 objekt på listan sanerats (1%). Samtidigt har man gått igenom 47 av de 67 som åtgärdats före 2017, men som inte varit utvärderade, och arbetat med att klassa om 14 av dem (8% av de 181 som har klass 1 eller 2).

Det innebär att utifrån 2017 års baslinje så har man klassat om 15 procent, 8 procent efter nya åtgärder och 7 procent efter utvärdering av gamla.

Under 2019 finns målet bli klara med de 67 som står som åtgärdade sedan gammalt. För 28 stycken av dem har redan under 2018 konstaterats inte åtgärdats i tillräcklig omfattning för att motivera en omklassning, eller hade redovisat så dåligt att det inte gick att avgöra. Under 2019 planeras en genomgång av resterande 20 objekt.

Baslinjen för indikatorn är 181 objekt. Av dessa står 67 som ”åtgärdade” i länsstyrelsens databas, men alla är inte utvärderade.

Indikator 3.4

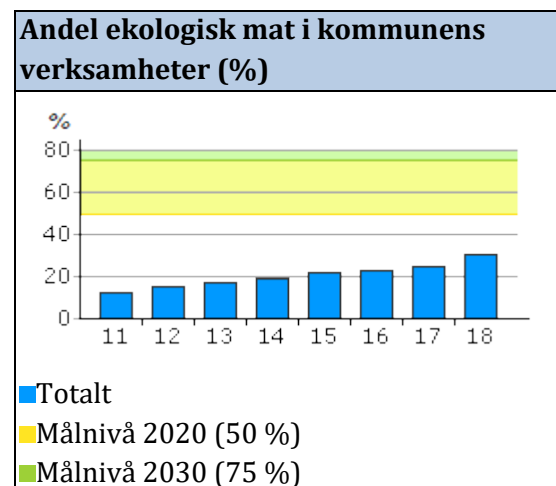
Datakälla: Plockanalyser

Indikatorn visar mängden farligt avfall som slängs i vanliga soppåsen mätt i gram per hushåll och vecka. Exempel på farligt avfall är färg- och oljerester, rengöringsmedel, trasiga elprodukter och batterier. Farligt avfall ska inte kastas tillsammans med övrigt hushållsavfall, utan lämnas in separat på angivna uppsamlingsplatser i kommunen.

Kommentar

100 gram farligt avfall per hushåll och vecka återfinns i soppåsen. Indikatorn mäts genom så kallad plockanalys, vilket genomförs ungefär vart fjärde år. Indikatorn är i dagsläget trubbig. Nacka vatten och avfall som ansvarar föreslår att vid nästa revidering av miljöprogrammet, formulera om indikatorn.

Indikator 3.5

Datakälla: Nacka kommun

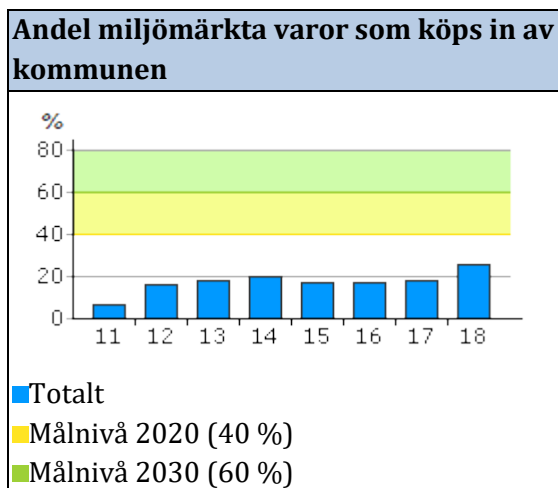
Indikatorn visar andelen ekologisk mat som serveras i kommunens verksamheter. Andelen beräknas utifrån den sammanlagda kostnaden för livsmedel.

Kommentar

Andel ekologisk mat i kommunens verksamheter har ökat, men takten är för långsam för att nå målet om 50 procent till 2020. Under 2018 genomfördes en upphandling som har ställt krav på att inköp av ekologisk och krav-märkta varor ska öka.

På varorna ställs även djurskyddskrav i nivå med svensk djurskyddslagstiftning. Sociala krav, som exempelvis Fairtrade och UTZ, ställs vid behov på utvalda riskvaror som kaffe, te, kakao och socker.

Indikator 3.6

Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn visar andelen miljömärkta varor som köps in av kommunen. Andelen beräknas utifrån den sammanlagda kostnaden för inköpta varor.

Kommentar

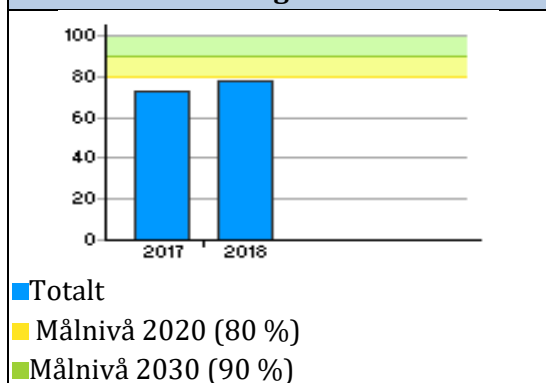
Andelen miljömärkta varor har ökat från 18 procent 2017 till 25,3 procent 2018.

Ytterligare förändringar behövs för att nå delmålet på 40 procent till 2020.

De miljömärkningarna som räknas in är Bra Miljöval, Svanen, Eco Label, EU-lövet eller EU-ekologiskt, KRAV, MSC, FSC, GOTS och TCO.

Indikator 3.7

Andelen närproducerad mat i kommunens verksamheter inom varugrupperna kött, fågel, mejeri och ägg från djur som är födda, uppfödda och slaktade i Sverige.

Datakälla: HanteraLivs

Indikatorn mäter livsmedel som ger störst klimatpåverkan nämligen kött, fågel, mejerivaror och ägg.

Kommentar

Utifrån den aktuella lagstiftningen, Nackas geografiska placering, budget och aktuella inköpsstatistik mäter indikatorn andelen närproducerad mat (%) i kommunens verksamheter inom varugrupperna kött, fågel, mejeri och ägg (från djur som är födda, uppfödda och slaktade i Sverige). Procentandelen är baserad på kilo.

Andelen närproducerad mat i kommunens verksamheter som köps in är under 2018 77,6 procent. Delmålet för 2020 är att nå upp till 80 procent och 90 procent till 2030.

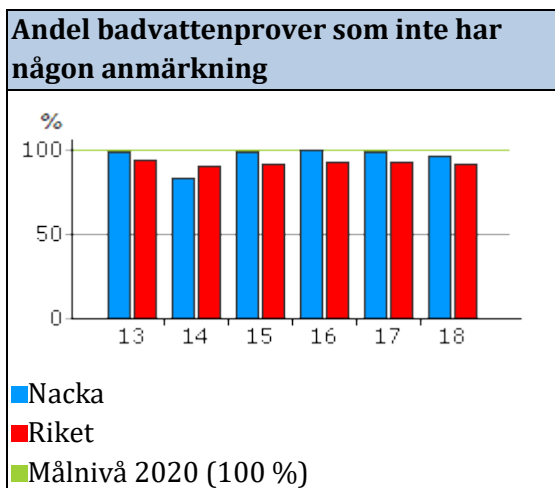
Rent vatten

Sjöar och vattendrags biologiska och ekologiska värden ska bevaras. Kust och farvatten i Nacka ska ha goda förutsättningar för rik biologisk mångfald och ha god tillgänglighet för rekreation.

Strategiska mål:

- Livskraftiga ekosystem i sjöar, våtmarker, vattendrag och längs kust.
- Skydd av marina områden. Minskad påverkan från båtlivet.
- Minskade fosfor- och kväveutsläpp till vatten.

Indikator 4.1

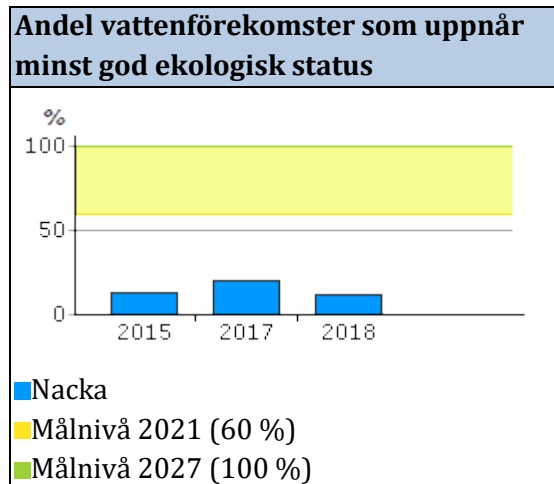
Datakälla: Havs- och vattenmyndigheten

Badvattenkvaliteten vid Nackas strandbad kontrolleras regelbundet. Beroende på hur hög bakteriehalten är bedöms vattnet antingen som tjänligt, tjänligt med anmärkning eller otjänligt. Indikatorn visar andelen badvattenprover utan anmärkning.

Kommentar

Andelen badvattenprover utan anmärkning minskade något under 2018 till 95 procent. Under 2018 var en badplats otjänlig (Fisksätrabadet) och tre stycken badplatser var tjänliga med anmärkning (Velamsundsbadet, Lännerstabadet samt Sickla strandbad).

Indikator 4.2

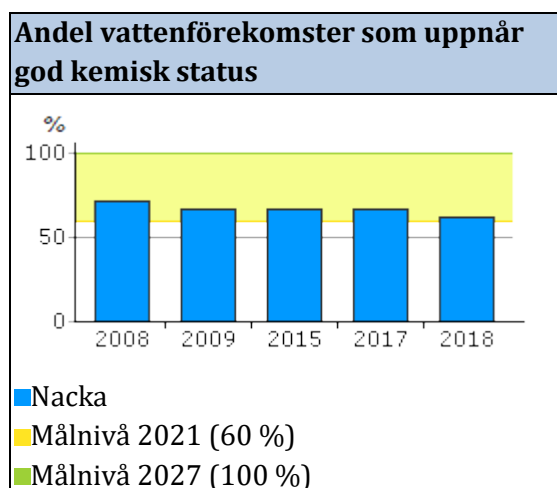
Datakälla: VISS (Vatteninformationssystem Sverige)

Indikatorn visar andelen vattenförekomster i Nacka som uppnår god ekologisk status. I Nacka finns totalt 16 ytvattenförekomster. Den ekologiska statusen är en sammanvägd bedömning av olika kvalitetsfaktorer bestående av både vattenkvalitet och djur- och växtfaunans beskaffenhet samt de fysiska förhållandena i vattnet och dess närmiljö och klassificeras som hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig enligt HVMFS 2015:4.

Kommentar

Endast två av Nackas 16 vattenförekomster uppnår god ekologisk status enligt Vattenmyndighetens senaste klassning. Det motsvarar 12 procent.

Indikator 4.3

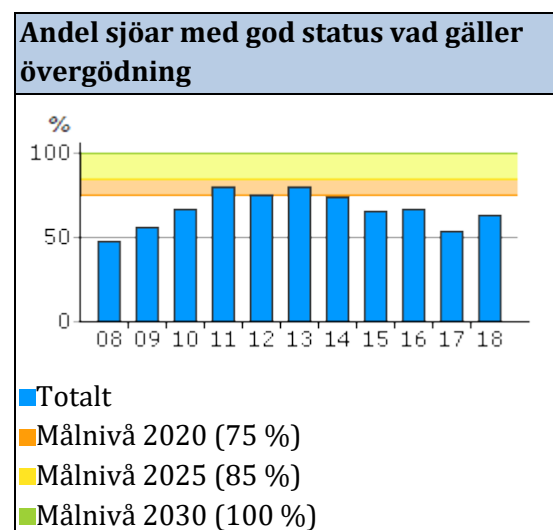
Datakälla: VISS (Vatteninformationssystem Sverige)

Indikatorn visar andelen vattenförekomster i Nacka som uppnår god kemisk status. Indikatorn inkluderar inte ämnen som överskrids i hela Sverige (kvicksilver och PBDE - polybromerade difenylterar) eftersom det än så länge är tekniskt omöjligt att sänka dessa värden till en god status. God kemisk ytvattenstatus innebär att halterna av giftiga ämnen i en vattenförekomst inte får vara högre än vad som anges i bilaga 6 till Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten. Ämnena kommer till svenska vatten främst via långväga luftburna föroreningar. I Nacka finns totalt 16 ytvattenförekomster.

Kommentar

10 av Nackas 16 ytvattenförekomster uppnår god kemisk status enligt Vattenmyndighetens senaste klassning (exklusive kvicksilver och PBDE). Detta motsvarar 62 procent. När målnivån 60 procent sattes för 2021 räknades kvicksilver och PBDE in, därför är målnivån lägre än utgångsvärdet. En justering av målnivån kommer att göras så att det gäller exklusive kvicksilver och PBDE.

Indikator 4.4

Datakälla: Nacka kommun/SVAB

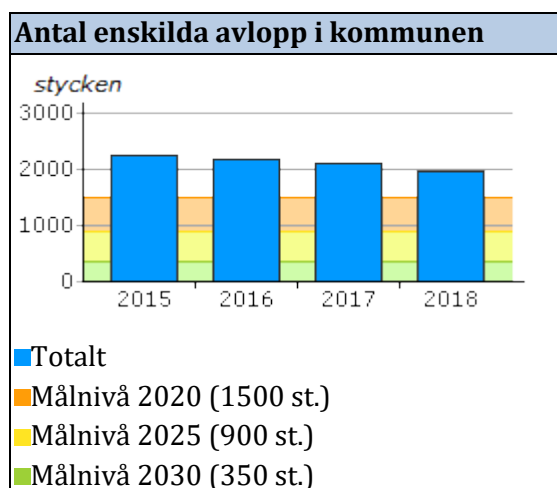
Indikatorn visar andelen sjöar med god status vad gäller övergödning. God status avser i denna indikator totalfosforhalt. För vattenförekomster gäller ”god status” enligt VISS, för övriga sjöar gäller Naturvårdsverkets klassning måttliga eller låga halter. Fosforprover tas årligen.

Kommentar

63 procent av sjöarna i Nacka kommun uppnår god status vad gäller totalhalter av fosfor. Klassningen av sjöarnas näringsstillstånd bygger på mätningar tre år i rad. Flera sjöar har de senaste åren hamnat precis under en gräns i klassningen. Det behöver inte innebära någon försämring i ett längre perspektiv.

Några enskilda händelser slår igenom i den samlade bilden: Långsjön påverkades mycket kraftigt av att avlopp från en biltvätt var felkopplat 2015–2016. Sjön har nu restaurerats genom en kemisk fällning som binder fosfor. Bastusjön hade mycket höga näringsvärden 2016 på grund av bräddning från avloppspumpstationen vid sjön. Pumpstationen har nu byggts om så att inte bräddningar inte längre kan ske till sjön.

Indikator 4.5

Datakälla: Nacka kommun

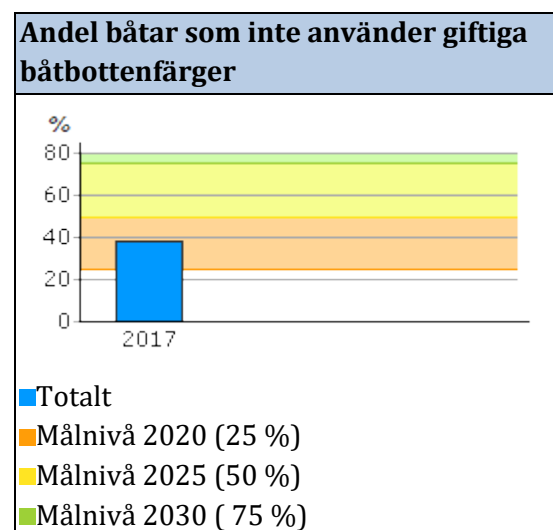
Indikatorn visar antalet enskilda avlopp i Nacka kommun. Enskilda avlopp är avloppsanläggningar som inte är anslutna till kommunala avloppsledningsnät. Enskilda avlopp har antingen en egen reningskonstruktion eller töms av slamtömningsbil. Bristfälliga enskilda avlopp orsakar att orenat avloppsvatten läcker ut i miljön. Vattendrag, sjöar och hav övergöds och dricksvatten kan förorenas.

Kommentar

Andelen enskilda avlopp i kommunen har minskat sedan 2017 till 1973 stycken. För att nå delmålet för 1500 enskilda avlopp till 2020 behöver fler åtgärder ske om målnivåerna ska uppnås.

Målet är att när förnyelseområdena (områden med blandade fritids- och permanentushåll) är utbyggda enligt nu gällande planering kommer endast cirka 350 fastigheter att ha kvar sina enskilda avlopp. Dessa fastigheter ligger så till att kommunalt vatten och avlopp inte kan dras dit, till exempel på öar.

Indikator 4.6

Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn visar andelen båtar som inte använder giftiga båtbottnfärger. Indikatorn avser båtklubbar som arrenderar mark av kommunen (vilket gäller majoriteten av båtklubbarna). Giftiga båtbottnfärger målas på båtars skrov för att förhindra att havstulpaner och alger börjar växa på båten, men giftet från färgen läcker också ut till vattnet. Istället för att måla kan man till exempel tvätta båten när larverna satt sig, eller använda en ultraljudssändare.

Kommentar

En redovisning har lämnats in av Nacka Förenade Båtklubbar (NFBK) över hur många som målar båtar med någon typ av giftig färg under 2017. Data har inhämtats genom en enkät som föreningen skickat ut till alla sina båtklubbar. Totalt har de fått in ca 1400 svar av de 2162 registrerade båtarna i NFBK. Det motsvarar ca 65% av båtarna och föreningens uppfattning är att resultatet med stor sannolikhet representerar hur resterande båtark i Nacka ser ut. Av dessa 1400 båtar är 38% helt rena från giftig färg enligt enkäten.

En ny enkät planeras sammanställas under våren 2019.

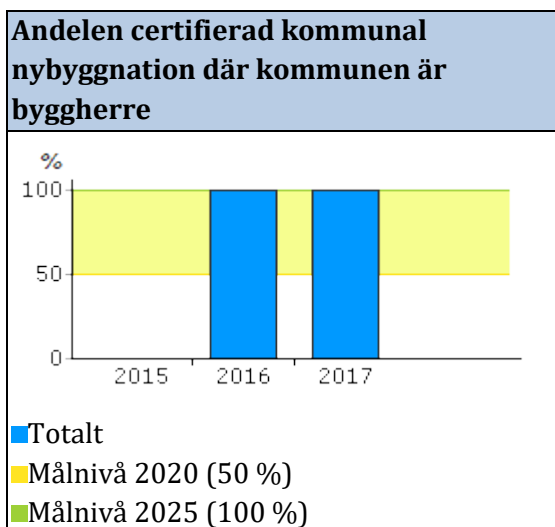
God bebyggd miljö

Den bebyggda miljön i Nacka ska bidra till en god livsmiljö där resurser nyttjas på ett hållbart sätt. Det ska vara nära till naturen och människors hälsa ska stå i fokus. Nackas sårbarhet inför effekterna av klimatförändringar ska minska.

Strategiska mål:

- Miljöanpassad bebyggelsestruktur.
- God inomhusmiljö.
- God ljudmiljö.
- Tillgång och tillgänglighet till parker och natur ska vara god i alla kommundelar, nära bostäder och förskolor.

Indikator 5.1a

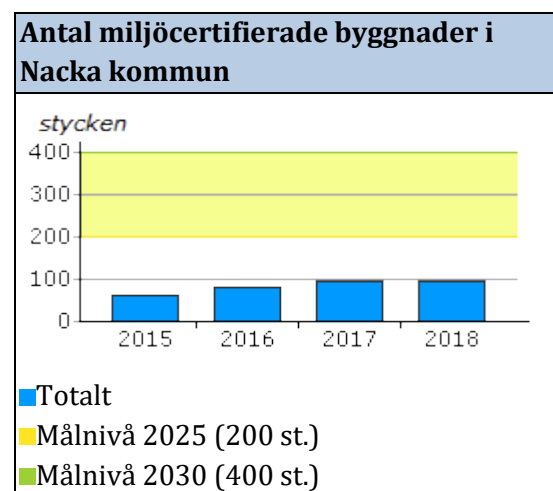
Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn visar andelen kommunal nybyggnation som är klassad som Miljöbyggnad eller motsvarande certifiering där kommunen är byggherre. Miljöbyggnad är en certifiering av byggnader som finns i tre nivåer; brons, silver och guld. För att få en certifiering i Miljöbyggnad måste flera kriterier uppfyllas inom bland annat energianvändning, ventilation, fuktsäkerhet och vilka kemikalier som får ingå i byggmaterialen.

Kommentar

Antalet certifierade byggnationer med kommunen som byggherre har legat på konstant nivå, 100 procent sedan 2016.

Indikator 5.1b

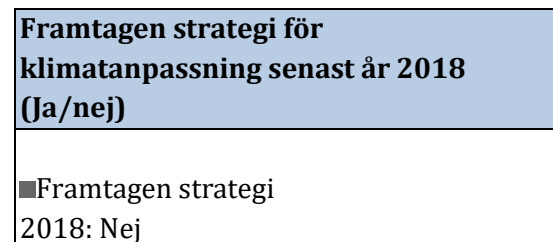
Datakälla: Sweden Green Building Council (SGBC), Svanen, Breeam och Leed.

Indikatorn visar antal byggnader i Nacka kommun som är miljöcertifierade med Miljöbyggnad, Svanen eller Breeam.

Kommentar

Antalet miljöcertifierade byggnader har ökat från 63 stycken år 2015 till 96 stycken år 2018. Flest byggnader är certifierade enligt Miljöbyggnad, därefter Svanen där två projekt har 29 stycken småhus med Svanen-certifiering.

Indikator 5.2

Datakälla: Nacka kommun

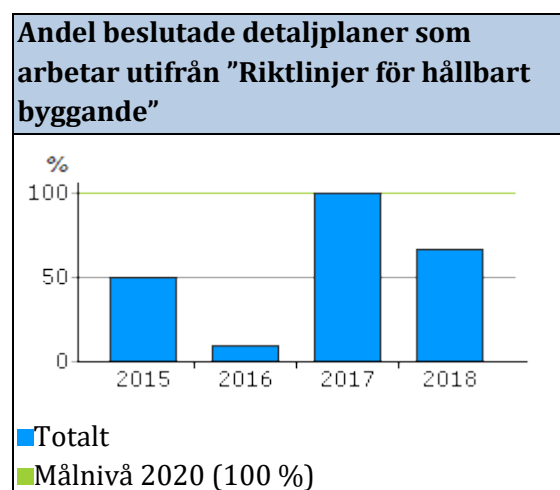
Indikatorn visar om kommunen har tagit fram en strategi för klimatanpassning av

Nacka, vilket ska ske senast år 2018. I takt med att medeltemperaturen på jorden höjs förändras vårt klimat. Det innebär bland annat höjda havsnivåer, mer nederbörd, kraftigare stormar och fler värmeböljor. För att anpassa oss till dessa förändringar behöver vi bygga våra samhällen smart så att vi minimerar de skador och problem som kan uppstå på grund av klimatförändringarna.

Kommentar

Under 2018 har en förstudie genomförts. I dagsläget har inga medel prioriterats för att fullborda en klimatanpassningsplan.

Indikator 5.3

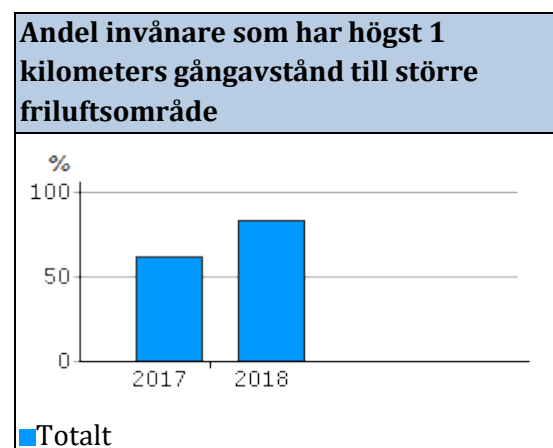
Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn visar andelen beslutade detaljplaner som arbetar utifrån "Riktlinjer för hållbart byggande". Indikatorn räknar inte med planer som beslutats endast i Miljö- och stadsbyggnadsnämnden eftersom de är små, enkla planer utan betydande miljöpåverkan.

Kommentar

2018 antog kommunfullmäktige sex detaljplaner varav fyra arbetar utifrån riktlinjer för hållbart byggande. Under 2019 föreslås ett nytt styrdokument implementeras som på sikt ska ersätta riktlinjer för hållbart byggande.

Indikator 5.4

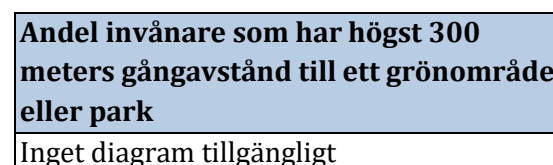
Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn visar andelen invånare som har högst 1 kilometers gångavstånd till större strövområde enligt definition i Grönstrukturprogrammet som blev antagen av kommunstyrelsen 2011.

Kommentar

64 procent av Nackaborna (nästan 62 000 av kommunens drygt 100 000 invånare) har idag tillgång till ett friluftsområde inom 1 000 meter från bostaden. Andelen är lägst på Sicklaön. Ett friluftsområde definieras genom att det minst är 20 hektar. Indikatorn har sedan mätningens början 2017 ökat. Ännu är ingen målnivå satt.

Indikator 5.5

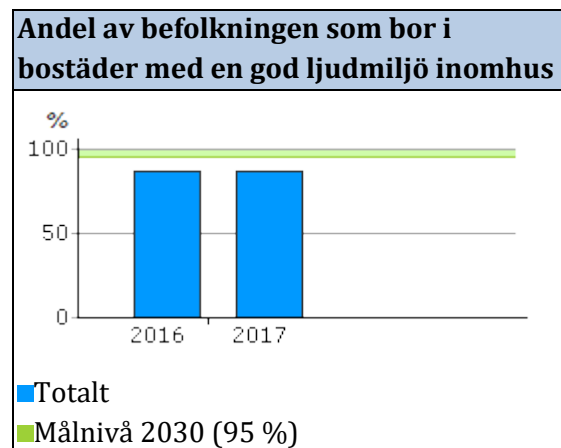
Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn mäter andelen invånare som har högst 300 meters gångavstånd från bostaden till ett grönområde eller en park som uppfyller kommunens definition för attraktiv park och närnaturområde.

Kommentar

Indikatorn går i dagsläget inte att mäta på grund av att det finns otillräcklig data. För att genomföra analysen behöver samverkan mellan olika nämnder och enheter ske.

Indikator 5.6

Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn visar andelen boende med högst 30 dBA ekvivalent ljudnivå, och 45 dBA maximal ljudnivå.

Kommentar

2018 har inga specifika bullerskyddsåtgärder utförts i Nacka kommun. Det som har bidragit till en förbättrad indikator är att andelen inflyttade i nya bostäder. I nya bostäder ställs krav på inomhusnivåer som matchar vårt nyckeltal och bidrar till att vår indikator ökat. I och med att Nacka bygger stad så är det viktigt framöver att säkerhetsställa att goda ljudmiljöer skapas.

För att säkerhetsställa att förbättringar sker även i den befintliga miljön måste ett arbete med åtgärdsplan med avstamp i bullerkartläggningen prioriteras. Detta är en

förutsättning för att nå det uppsatta målet på 95% till 2030.

Indikator 5.7a

Andel årliga markanvisningsavtal på kvartersmark som tillämpar grönytefaktorn

Inget diagram tillgängligt

Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn visar vid hur stor andel av kommunens markanvisningsavtal som tillämpar grönytefaktorn på kvartersmark. Grönytefaktorn är ett planeringsverktyg som syftar till att öka andelen flerfunktionella grönytor genom att arbeta med sociala värden, biologisk mångfald och klimatanpassning.

Kommentar

Målnivåer och analys är ännu ej genomförda. Indikatorn planeras bli mätbar under 2019.

Indikator 5.7b

Andelen årliga exploateringsavtal som tillämpar grönytefaktorn

Inget diagram tillgängligt

Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn visar vid hur stor andel av kommunens markanvisningsavtal som tillämpar grönytefaktorn inom exploateringsavtal. Grönytefaktorn är ett planeringsverktyg som syftar till att öka andelen flerfunktionella grönytor genom att arbeta med sociala värden, biologisk mångfald och klimatanpassning.

Kommentar

Målnivåer och analys är ännu ej genomförda. Indikatorn planeras bli mätbar under 2019

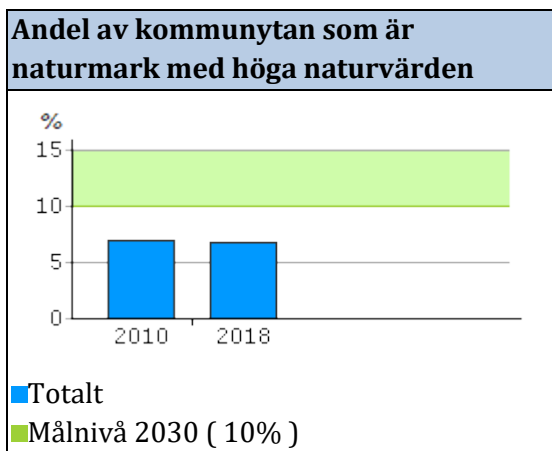
Ett rikt växt- och djurliv

Nacka ska ha ett attraktivt och varierat landskap med en bevarad mångfald av djur och växter.

Strategiska mål:

- Varierat landskap med en hög grad av biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreativa kvaliteter.

Indikator 6.1

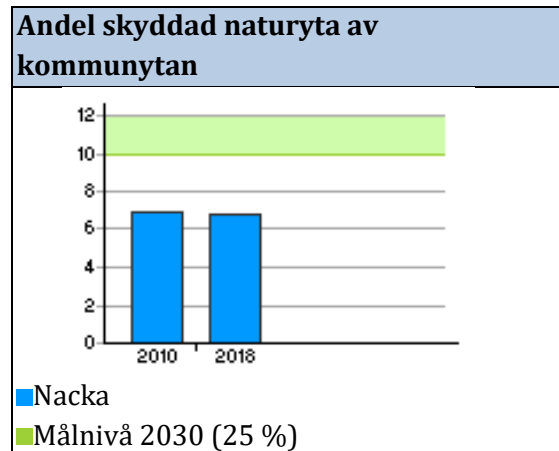
Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn visar andelen av kommunytan som har höga naturvärden enligt Naturvårdsverkets tregradiga klassning.

Kommentar

6,8 procent av kommunytan är naturmark med höga naturvärden. Siffran har sjunkit sedan föregående år och går tyvärr inte att höja. Riksdagens budgetbeslut i december 2018 innebär att Skogsstyrelsen inte har finansiering för en landsomfattande inventering av nyckelbiotoper under 2019. En omformulering av indikatorn bör ske.

Indikator 6.2

Datakälla: Nacka kommun

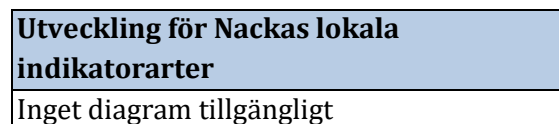
Indikatorn visar andelen skyddad natur i Nacka. Det vill säga naturreservatens ytor delat med hela kommunens landareal.

Kommentar

Andelen skyddad natur är 17,9 procent.

Andelen skyddad natur är högre i Nacka jämfört med genomsnittet i riket som ligger på drygt 11 procent.

Indikator 6.3

Datakälla: Nacka kommun

Indikatorn mäter andelen indikatorarter som utvecklas positivt. En indikatorart är en djurart eller en växtart som trivs i vissa speciella miljöer. Om en sådan art lever i ett område så kan man anta att många andra arter som trivs i samma typ av miljö också finns där. Ett exempel är igelkotten, som trivs i miljöer där det finns goda förutsättningar för många andra arter att trivas också.

Målet innebär att utvecklingen ska vara positiv för minst 25 procent av indikatorarterna och oförändrad för övriga. Indikatorarter har fastslagits, men än är ingen inventering gjord.

Nackas beslutade lokala indikatorarter är:

- Törnskata
- Igelkott
- Trollslända
- Vattensalamander
- Solitära bin
- Bastardsvärmare
- Skogsduva
- Mindre hackspett
- Havsöring

Indikatorn föreslås att omformuleras då det inte verkar finna resurser för en sådan inventering. De indikatorarter som skulle kunna ingå är de arter som vi redan har inventerat., exempelvis fladdermöss.

Öppenhet och mångfald

*Vi har förtroende och respekt för människors kunskap
och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar*

